

Učitelé: O moderní historii se učí málo

jim, ČTK, Právo- studium, 23.11.2012

V době mohutného nástupu komunistů do řídicích pozic v krajích se ukazuje, že lidem úspěch KSČM nevádí. Dokonce ani podle nedávno zveřejněného průzkumu mezi mladými lidmi ve věku do 29 let se nenajde většina, která by byla znepokojena. A některé děti už ani pořádně nevědí, proč je komunismus odsouzeníhodný.

Kritika tak padá občas na školy, že se výuce moderních dějin po roce 1945 příliš nevěnují. Často se prý potýkají s nedostatkem času a za druhou světovou válku se už zkrátka výuka nedostane. Průzkum společnosti Factum Invenio na vzorku 1600 učitelů dějepisu základních a středních škol, který si zadal Ústav pro studium totalitních režimů (ÚSTR), ale ukázal, že v průměru se soudobým dějinám věnuje až 28 vyučovacích hodin, což připadá zhruba na celé pololetí.

Nicméně učitelům to není dost. "Dvě třetiny oslovených učitelů se domnívají, že by se výuce moderních dějin mělo věnovat více času než dosud," stojí ve zprávě ÚSTR. Podle učitelů ale není problém jen s omezeným prostorem, někdy jim prý brání i postoje rodičů a kolegů z učitelského sboru.

Podle ÚSTR jsou ale výsledky uspokojivé, protože dokazují, že školy, na kterých se moderní dějiny neučí, tvoří výjimku.

"Kurikulární reformu většina učitelů verbálně odsuzuje. Překvapivě se však cíle výuky, tak jak je vidí učitelé, s cíli kurikulární reformy významně překrývají," poznamenal k tomu vedoucí skupiny vzdělávání ÚSTR Jaroslav Pinkas.

Učitelé se rovněž domnívají, že důležitější než školní výuka jsou pro žáky informace o historii, které se k nim donesou z médií, popkultury nebo z rodiny. S tím koresponduje i přesvědčení tří čtvrtin dějepisářů, že dějiny žáky mimo školu příliš nezajímají.

Nejlépe pomáhá film

Z výzkumu dále vyplynulo, že v rámci výuky moderní historie se dějepisáři většinou zaměřují na přelomové události let 1968, 1989 a na politické procesy v padesátých letech.

Nejlépe prý dokážou žáky zaujmout, když jim přibližují válečnou a regionální historii, ale také tzv. dějiny každodennosti. K tomu je nejosvědčenější přizvat pamětníka. Zájem ale spolehlivě budí i filmy s historickou tematikou, návštěvy významných míst, muzeí a výstav. Nicméně těchto aktivit asi bude do budoucna ubývat, protože od září platí nové ustanovení, podle nějž si jakékoli mimoškolní akce včetně výletů a prohlídek musí učitel nadpracovat, takže motivace pro ozvláštňování výuky pro učitele padá.

Kromě toho se také učitelům nedostává dalšího vzdělávání, 17 procent kantorů uvedlo, že se v posledních třech letech účastnilo dvou až tří vzdělávacích kurzů. Asi 14 procent se ale nevzdělávalo vůbec.

Totalita na úkor pravěku

"I kvůli nedostatku času nevyužívají učitelé plně potenciálu pomůcek a doprovodných materiálů pro výuku. Je proto nutné nabídnout jim lepší servis v podobě nabídky dalšího systematického vzdělávání," uvedli zástupci ÚSTR. Seminářů organizovaných ústavem se prý dosud zúčastnila tisícovka kantorů.

Hlavním cílem výuky dějepisu je podle vyučujících to, aby žáci uměli vyhledávat a zpracovávat informace a dokázali obhájit svůj názor, což staví před klasické biflování historických dat. Podle některých by také měl dějepis u dětí podpořit hrdost na svou vlast. Přesto si ale 56 procent respondentů myslí, že schopnost kriticky zhodnotit historické poznatky má méně než čtvrtina žáků.

Ministerstvo školství chce výsledky průzkumu zohlednit při vytváření osnov, již dnes ale podle mluvčího resortu Marka Zemana doporučuje ředitelům a ostatním pedagogům věnovat náležitou pozornost výuce dějin 20. století, zejména historie po roce 1945. Naopak redukovány by měly být dějiny pravěku a starověku, které se těší tradiční oblibě, protože nejstarší dějiny nebyly pod tak silným ideologickým tlakem.

"Toto doporučení reaguje na současný růst extremistických a nedemokratických politických tendencí a zároveň reaguje na aktuální a naléhavé požadavky současnosti," dodal Zeman.

Dvě třetiny učitelů se domnívají, že by se výuce moderních dějin mělo věnovat více času
Výzkum ÚSTR